

KAITSEVÄE KESKPÕLÜGOONI RIIGI ERIPLANEERING JA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILINE HINDAMINE

KOOSKÕLASTUSTE KOONDTABEL

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
1	Maa-amet Tambet Tiits Peadirektor	Kooskõlastamine 27.01.2021 nr 6-3/21/371-2	Planeeringujoonistel Põhijoonis ja Võimalik lahendusvariant ei vasta Pakasjärve turbamaardla piir keskkonnaregistris arvel olevale maardla piirile. Palume riigi eriplaneeringu joonistel <i>Põhijoonis</i> ja <i>Võimalik lahendusvariant</i> kujutada keskkonnaregistris arvel oleva maardla piiri. Keskkonnaregistri seaduse § 6 kohaselt peab planeeringute koostamisel kasutama üksnes keskkonnaregistrisse kantud keskkonnaandmeid. Maardlate piiride kujutamisel palume lähtuda Maa-ametist saadud maardlate, mäeeraldiste ja nende teenindusmaade ajakohastest piiridest. Ajakohaste andmete saamiseks on võimalus kasutada WFS-teenust aadressil https://teenus.maaamet.ee/ows/maardlad?service=WFS&version=1.1.0&request=GetCapabilities või küsida andmete väljavõtte GIS-failidena.	Kiri, allkiri digitaalselt	Arvestame märkusega. Planeeringujoonistel on maardla piir korrigeeritud.
			Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu detailse lahenduse eelnõus on kirjeldatud (tsiteerin): „Maardlatele kehtivad maapõueseadusest tulenevad nõuded. Maardlatel kavandatav tegevus ei või halvendada maardla kaevandamisväärsena säilimist ja maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda. Erandjuhuks on riigikaitse ehitised, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta. Antud juhul on KVVP alal tegemist riigikaitse ehitistega, millel ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta. Kuid igakordselt maardla alale ehitisi kavandades planeeringualal kooskõlastada projekt Maa-ametiga ja võimalusel kaaluda ehitise asukohta väljaspool maardla ala.“ Planeeringu alale jääb üks geodeetiline märk nr 64-704-3696 „Kolgu00“ (GPA ID 63980). Geodeetiline märk tuleb säilitada oma asukohas, samuti peab olema tagatud geodeetilisele märgile juurdepääs geodeetiliste mõõtmiste tegemiseks. Nimetatud geodeetilise märgi kaitsevöönd on 3 meetrit märgi tsentrist. Ruumiandmete seaduse (edaspidi RAS) § 25 sätestab, et geodeetilise märgi kaitsevöönd on geodeetilist märki ümbritsev ala, kus geodeetilise märgi kaitse ja kasutamise vajadusest tulenevalt kitsendatakse inimtegevust. RAS § 26 lg 1 sätestab üheselt, et geodeetilise märgi kaitsevööndis on ilma geodeetilise märgi omaniku loata keelatud tegevus, mis võib kahjustada geodeetilist märki ja selle tähistust, mh löökmehhanismidega töötamine, pinnase tihendamine või tasandamine, transpordivahenditele ja mehhanismidele läbisõidukohtade rajamine ning künni- või mullatööde tegemine. Kui planeeringust tulenevalt ei ole tagatud geodeetilise märgi sihtotstarbeline kasutus, tuleb geodeetiline märk teisaldada vastavalt õigusaktidega sätestatud korrale. Geodeetilise märgi teisaldamisel tuleb juhinduda keskkonnaministri 28.06.2013 määrusest nr 50 „Geodeetiliste tööde tegemise ja geodeetilise märgi tähistamise kord, geodeetilise märgi kaitsevööndi ulatus ning		Arvestame märkusega. Geodeetiline märk ja selle kaitsevöönd on lisatud planeeringujoonisele. Sellele kehtivad seadusest tulenevad nõuded.

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			<p>kaitsevõõndis tegutsemiseks loa taotlemise kord".</p> <p>Maa-amet nõustub kirjaga 07.01.2021 nr 12-1/21/72 edastatud Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu detailse lahendusega ja KSH aruande eelnõuga tingimusele, et täpsustatakse planeeringu dokumentides Pakasjärve turbamaardla piiri ja geodeetilise märgiga seonduvat käsitletakse vastavalt eelpool toodud märkustele.</p>		
2	<p>Rahandus- ministeerium Jaak Aab Riigihalduse minister</p>	30.01.2021 nr 1.1-21/180-2	<p>Tutvunud esitatud dokumentidega, kooskõlastame KVVP REP-i detailse lahenduse ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande järgmistele märkustele:</p> <p>1. KVVP REP-i seletuskirja ptk 4 „Planeeringu elluviimine“ sätestab: <i>„REP-is määratud krundi moodustamise katastritoimingute läbiviimise aeg ei ole välistavaks teguriks ehitusloa väljastamisel, kuna see on väga ajamahukas ning hakkaks segama väljaõppetegevuseks vajalike objektide rajamist. Seega enne ehitusloa taotlemist ei pea olema katastritoimingud läbi viidud. Ehitusloa taotlemisel ja selle väljastamisel määrata tingimused vastavalt sellel hetkel kehtivale olukorrale ehk kehtivatele maaüksustele.“</i></p> <p>PlanS § 50 lõike 3 kohaselt peavad avalikule väljapanekule esitatavast riigi eriplaneeringus selguma muu hulgas ka riigi eriplaneeringu elluviimise tingimused.</p> <p>Tulenevalt eeltoodust teeme ettepaneku elluviimist puudutavat osa täiendada, sh palume kaaluda KVVP REP-ile elluviimiskava lisamist.</p>	Kiri, allkiri digitaalselt	<p>Ettepanekuga on planeeringulahenduses arvestatud.</p> <p>Planeeringus on sätestatud, et planeeringu elluviimisele on asutud, kui alustatud on mh raadamistõid, ehitusloa taotlemist või mõne muu planeeringuga kavandatud tegevuse läbiviimist, mis ei eelda hüvitusmeetmete rakendamist. Hüvitusmeetmete rakendamisega seotud tegevuste elluviimisele saab asuda pärast hüvitusmeetme rakendamist. Hüvitusmeede loetakse rakendatuks, kui muuhulgas on algatatud keskkonnaministri käskkirjaga konkreetse ala kaitse alla võtmise ja/või kaitsekorra muutmise menetlus.</p>
			<p>2. KVVP REP-i KSH on teostatud arvestades põhialternatiivi ehk KVVP kehtiva arenguprogrammi kohast lahendust ning aruande lisa 9 toodud Natura hüvitusmeetmed on välja töötatud tuginedes põhialternatiivile. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku kaaluda planeeritavate ehitiste ja rajatiste paiknemise täpsemat käsitlemist, kuna ehitiste ja rajatiste erineva paiknemise korral ei kehtiks ka väljatöötatud hüvitus- ja leevendusmeetmed.</p>		<p>Arvestame ettepanekuga.</p> <p>Täiendasime REP-i (ptk 3.3. ja 3.7.) ja KSH aruannet (ptk 8.3 ja 11.2) järgmiselt: Kuna REP ei välista KVVP alal uute sihtmäärgialade rajamist ning liikumiskoridore võib põhimõtteliselt rajada kogu KVVP alal, siis käesolevas KSH aruandes hinnatud arenguprogrammi kohasest lahendusest erineva lahenduse kavandamisel (eriti sihtmäärgialade ja liikumiskoridore asukohtade muutmise korral) tuleb läbi viia KMH eelhinnang koos Natura eelhinnanguga, mille käigus tuleb</p>

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
 Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kirj	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
					muuhulgas hinnata, kas määratud Natura hüvitusmeetmed on nende muutuste seisukohast piisavad ja asjakohased.
			<p>3. PlanS § 53 lõike 2 kohaselt peatub riigi eriplaneeringu kehtestamisega planeeringuala varem kehtestatud planeeringu või selle osa kehtivus. Peatunud kehtivusega planeeringuga hõlmatud alal asendab riigi eriplaneering peatunud kehtivusega planeeringut ning vastavad muudatused kantakse planeeringutesse 60 päeva jooksul riigi eriplaneeringu kehtestamisest arvates. Muudatuste sissekandmisel tuleb varem kehtestatud planeeringu juures viidata, et vastaval maa-alal kehtib eriplaneering või tehnilise võimaluse korral kanda eriplaneeringuga kavandatud muudatused varem kehtestatud planeeringu kaardile ja seletuskirja. Tulenevalt eeltoodust palume planeeringu koostamise korraldajal koostada koostöös Rahandusministeeriumiga planeeringu digitaalsed kaardikihid, millega asendada kehtivas maakonnaplaneeringus vastava ala kohta kehtestatud kaardikihid. Täpsuse huvides palume ka viidata PlanS § 53 lõikes 2 toodud nõudele, mille kohaselt muudatuste sissekandmisel tuleb varem kehtestatud planeeringu juures viidata, et vastaval maa-alal kehtib eriplaneering või tehnilise võimaluse korral kanda eriplaneeringuga kavandatud muudatused varem kehtestatud planeeringu kaardile ja seletuskirja.</p>		<p>Arvestame ettepanekuga.</p> <p>Riigi eriplaneering vormistatakse vastavalt planeeringute vormistamisele esitatud nõuetele, sh digitaalsete kaardikihtidena.</p>
			<p>4. Seoses kehtivas maakonnaplaneeringus määratud rohevõrgustikuga märgime järgmist. Riigi eriplaneeringu kehtestamisel peatub alal muuhulgas maakonnaplaneeringu kehtivus, mistõttu antud alal ei kehti ka maakonnaplaneeringust tulenevad tingimused. Palume rohevõrgustiku toimimiseks maakonnaplaneeringus seatud asjakohased tingimused liita tingimustena riigi eriplaneeringu koosseisu. Näiteks kooskõlastamiseks esitatud kujul riigi eriplaneeringu seletuskirjas on otseselt rohevõrgustiku toimimisega seotud tingimustena käsitletav raadamisega seotud tingimus, kuid tarastamisele mingeid piiranguid seatud ei ole, mistõttu seatakse ohtu rohevõrgustiku toimimine. Palume asjakohased tingimused kajastada riigi eriplaneeringus, kuna maakonnaplaneeringus esitatud tingimused edaspidi enam alal ei kehti.</p>		<p>Arvestame ettepanekuga.</p> <p>REP seletuskirja ptk 2.3.4. on täiendatud maakonnaplaneeringu tingimustega, mis peaksid pärast riigi eriplaneeringu kehtestamist kehtima.</p>
			<p>5. Juhime tähelepanu, et esitatud kujul ei kehti hoonetele ja rajatistele peatükides 3.8 ja 3.9 kirjeldatud seire- ja leevendusmeetmed (erinevalt nt peatükist 3.3 peatükis 3.2 viidet seire- ja leevendusmeetmetele ei ole). Palume seletuskirja täiendada, vajadusel põhjendades, miks antud juhul seire või leevendamine ei ole asjakohane ning kuidas tagatakse olulise negatiivse mõju vältimine.</p>		<p>Arvestame ettepanekuga.</p> <p>Lisatud on viide leevendus- ja seiremeetmetele ka peatükki 3.2, samuti peatükki 3.4 (Laske- ja õppeväljade ala).</p>

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
3	Tapa Vallavalitsus Riho Tell <i>vallavanem</i>	Kooskõlastamine 01.02.2021 nr 7-6/21/325-1	Võttes aluseks haldusmenetluse seaduse § 41 pikendame arvamuse andmise tähtaega kuni 26.02.2021 seoses täiendava menetlusaja vajadusega.	Kiri, allkiri digitaalselt	
		Kooskõlastamine Tapa Vallavolikogu 22.02.2021 otsus nr 220	<p>On esinenud juhtumeid, kus Eesti Kaitseväge ja liitlaste militaar tehnika liikumisel põlügenile ja tagasi on kahjustatud Tapa vallale kuuluvaid teid ning nende taastamisega ei ole olnud õigeaegselt ja piisavalt korrektsed.</p> <p>Lähtudes eeltoodust ning eesmärgist kaitsta Tapa valla ja vallakodanike huvisid, peab Tapa vald möödapääsmatult vajalikuks, et Kaitseväge kooskõlastab alati rasketehnika liikumise ja liikluskorralduse Tapa valla teedel. Juhul, kui Kaitseväge rasketehnika liikumine kahjustab Tapa valla teid või maaomanike maaüksusi, tuleb kahjustused likvideerida või hüvitada nii kiiresti kui võimalik.</p> <p>Tulenevalt eeltoodust ning võttes aluseks Planeerimisseaduse § 44 lõike 2 ja § 48 lg 1, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 361 lõike 4 ja § 401 lõike 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaitseväel kooskõlastada rasketehnika liikumine ja liikluskorraldus Tapa valla teedel. Teede ja maaüksuste kahjustused likvideerida nii kiiresti kui võimalik. 2. Kaitseministeeriumil korraldada regulaarne, vähemalt kaks korda aastas, müra ja vibratsiooni mõõtmine Kaitseväge õppuste ajal Tapa linnas ja valla asulates (Lehtse kant) ning saadud tulemuste avalikustamine. 3. Kaitseministeeriumil korraldada avalikkuse laialdasem eelteavitamine Kaitseväge poolt läbiviidavatest suurema müratasemega õppustest. 	VV otsus, allkiri digitaalselt	<p>Ettepanekutega on planeeringulahenduses arvestatud.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rasketehnika liikumisega on muuhulgas arvestatud ka Tapa valla üldplaneeringus, kus on muuhulgas kavandatud perspektiivne rasketehnika liikumistee. 2. Müra ja vibratsiooni mõjude seiremeetmed on määratletud planeeringu seletuskirja ptk-s 3.9.4 ja need tuginevad mürauuringu järeldustele. Ptk 3.9 on selgitatud, et seirekava vajab pidevat ülevaatamist, et see oleks lähtuvalt KVVKP REP elluviimisest, sh objektide väljaehitamisest tulenevalt, asja- ja ajakohane. Vibratsiooni seiret ei ole ette nähtud, sest selle mõju ei hinnatud KSH-s oluliseks. Hinnang on antud analoogiate põhjal. Müra mõõtmiseks on planeeringus sätestatud kohustus „suurõppuste ajal viia vähemalt kriitilisse tsooni jäävate majapidamiste juures läbi mürataseme mõõtmised.“ Mõistame, et müra teema on oluline kõikide KVVKP mõjualas olevate KOV-ide jaoks, aga paljuski on see seotud pigem teavitamise ja kommunikatsiooniga. Tavalise harjutuspäeva müra ei ole põhjust regulaarselt seirata. Kõike seda tuleb täpsustada seirekava koostamisel. 3. Keskpõlügenil toimuvatest tegevustest teavitamine on reguleeritud seletuskirja ptk 3.8.5.8.
4	Päästeamet Tagne Tähe <i>Ohutusjärelvalve osakonna juhtaja</i>	Kooskõlastamine 02.02.2021 nr 7.2-1/169-2	Seoses dokumentide läbivaatamisel tuvastatud andmetele juhime planeeringu koostaja tähelepanu asjaolule, et „Kaitseväge keskpõlügeni riigi eriplaneering“ detailse lahenduse teksti punktis 3.14.1. viidatud tuleohutuse seaduse 5. jaotise § 16-18 osas on sisse viidud muudatused. Vastavalt tuleohutuse	Kiri, allkiri digitaalselt	Arvestame ettepanekuga ning korrigeerime detailse lahenduse teksti.

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			<p>seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusele (vastu võetud 15.12.2020) jõustuvad tuleohutuse seaduse 5. jaotise § 16-18 muudatused 01.03.2021 (https://www.riigiteataja.ee/akt/130122020005).</p> <p>Päästeamet kooskõlastab planeerimisseaduse § 48 lg 3 alusel Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu detailse lahenduse ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande dokumendid.</p>		
5	<p>Anija Vallavalitsus Riivo Noor <i>Vallavanem</i></p>	<p>Kooskõlastamine 04.02.2021 nr 7-1/48-1</p>	<p>Teeme ettepaneku planeeringut täiendada.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuua välja nõuanded, mida teha kui karud ja hundid pagevad inimasustatud piirkondadesse/tiheasustusega alade lähedusse. Kas reguleerida küttimise lubadega või on teisi leebemaid meetmeid. • Pillapalu külas Soodla harjutusväljale viiv lõunapoolne tankitee koridor välistada. Kuna loomad-linnud pagevad tõenäoliselt Pillapalu metsadesse kvkp alalt, siis tuleb välistada Soodla harjutusväljale viiva tankitee lõunapoolne trassi variant, et tagada niigi häiritud loomadele rahulik territoorium. <p>Teatame, et nõustume planeeringu lahendusega, kui täiendatakse planeeringut eelolevate teemadega.</p>	<p>Kiri, allkiri digitaalselt</p>	<p>Ettepanekutega ei arvestata.</p> <p>Selgitame, et esitatud ettepanekud ei ole lahendatavad KVVP REP-iga. Loomadega seonduvat tuleb lahendada juhtumipõhiselt, kui tekib oht inimeste elule ja tervisele, kaasates seejuures Keskkonnaametit. KVVP ja Soodla harjutusvälja vaheliste ühenduste alternatiive hakatakse hindama Soodla harjutusvälja REP-i KSH-s ja seejuures saab kaaluda ka esitatud ettepanekut. Vastav viide on ka REP-i seletuskirjas.</p>
6	<p>Terviseamet Kristiina Seiton <i>Põhja regionaalosakonna inspektro</i></p>	<p>Kooskõlastamine 05.02.2021 nr 9.3-4/21/210-2</p>	<p>Amet on tutvunud esitatud materjalidega, kooskõlastab selle ja märgib järgmist:</p> <p>1. KSH aruande eelnõus (lk 72) on välja toodud järgnev: „Vibratsiooni ulatust, häiringute ja kahjustuste suurust olemasolevatel hoonetel on võimalik hinnata vaid mõõtmiste teel. Keskkonnahäiringu suuruse täpseks määramiseks tuleks läbi viia reaalsete laskmisharjutuste käigus vibratsiooni ja helirõhutasemete mõõtmised ning häirivuse väljaselgitamiseks küsitlused elanikkonna seas. Siiski on oluline, et elanikud, kes märkavad hoone tarindites muutusi, sellest esimesel võimalusel Kaitsevæele teada annavad“ ning lk 178 järgmist: „Praeguste teadmiste põhjal ei ole alust arvata, et tegevus KVVP-I võiks (näiteks vibratsiooni või otseste kahjustuste kaudu) avaldada olulist negatiivset füüsilist mõju KVVP alast väljaspool asuvatele hoonetele või maakasutusele.“ Amet toetab lahendust, kus reaalse tegevuse käigus teostatakse vibratsiooni mõõtmisi veendumaks, et vibratsioonitasemed ei ületaks sotsiaalministri 17.05.2002 määruses nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“ § 3 toodud piirväärtuseid. Lisaks pooldab amet, et teostatakse tegevuse käigus ka helirõhutasemete mõõtmised ning küsitlused elanike seas.</p>	<p>Kiri, allkiri digitaalselt</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Märkusest lähtuvalt on täiendatud KSH aruande peatükki 9.11.6 ning selgitatud viidatud määruse seoseid riigikaitse tegevustega.</p>

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
 Koostõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			2. KSH aruande eelnõu tabelis 28 (juuni 2018 a. seisuga) on välja toodud, et elamuid KVVP alal ja piiranguvööndis (2km vööndis) on 170 ning elamuid 2-5 km vööndis 1685. Arvestada, et ehitusmüra tasemed ei tohi lähedusse jäävatel elamualadel ajavahemikus 21.00-07.00 ületada KeM määrus nr 71 lisas 1 toodud normtasemeid. Impulssmüra piirväärtusena rakendatakse asjakohase mürakategooria tööstusmüra normtasemeid. Impulssmüra põhjustavat tööd võib teha tööpäevadel kella 07.00-19.00. Lisaks jälgida, et ehitusaegsed vibratsioonitasemed ei ületaks sotsiaalministri 17.05.2002 määruses nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“ § 3 toodud piirväärtuseid.		Teadmiseks võetud.
			3. Arvestada, et siseruumide müra tasemed ei tohi ületada sotsiaalministri 04.03.2002 määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja müra taseme mõõtmise meetodid“ kehtestatud normtasemeid. Vajadusel rakendada müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest.“		Teadmiseks võetud. Selgitame, et atmosfääriõhu kaitse seaduse § 55 lg 3 punkti 4 kohaselt ei kuulu riigikaitse tegevusega tekitatud müra välisõhus leviva müra hulka.
			4. 2015.a suvel ja sügisel viidi läbi uuring (Merili Vipper. Kaitseväge harjutusväljade mõjust kohalikele kogukonnale ja looduslikele mitmekesisusele. Magistritöö. Eesti Maaülikool, Tartu 2016) elanike küsitluse põhjal. Uurimusest tuli välja, et puudub piisav info Kaitseväge tegevuse kohta. Kõige enam häirivad inimesi üksikud intensiivsed lasud ja lõhkamised. Häiringuna toob uuring lisaks välja hävitajad ja madallennud, tulekahju ohu, küla muutumise KVVP osaks, liiklusohutuse, turmtule korral vibratsiooni. Negatiivsetest aspektidest nimetati kõige olulisemana müra. Ettepanekutena tuuakse välja infopäevade korraldamise kohalikele elanikele, et tegevused ja arendusplaanid oleks teada. Müra, mis uuringus läbivalt probleemina läbi jookseb, on vältimatu, aga kindlasti on leevendav meede, kui harjutusväljade ümber elavad inimesed on teadlikud sündmustest, mida alal on planeeritud teha. Infopäeval saab Kaitseväge tutvustada avalikkusele erinevaid uuringuid ja seireid, mis on tehtud ja mida plaanitakse tulevikus teha. Tuleb teha koostööd erinevate huvigruppide vahel. Heakorrapäevad on traditsioon Kaitseväes, mida võiks koostöös kohalike elanikega ühendada. Nii saaksid lisaks harjutusväljadele puhtaks ka ümberkaudsed alad. Tuginedes eeltoodule, peab amet väga oluliseks koostööd kohalike elanikega ning soovib arvesse võtta elanike soove seoses parema infovahetusega, kindlasti võtta kasutusele meetmed, mis on välja toodud KSH aruande eelnõu punktis 11.5.8. „Meetmed inimeste tervisele ja heaolule avalduva mõju leevendamiseks“. Lisaks soovib amet kohalikele elanikele tutvustada võimalike müraleevendavate meetmeid, mis on toodud KSH aruande eelnõu punktis 11.5.6. „Meetmed müra ja vibratsiooni mõju vähendamiseks“.		Teadmiseks võetud. Selgitame, et huvitatud isikutele on loodud võimalus ennast registreerida e-kirja gruppi, et saada otse oma e-kirjale kuugraafikuid. Infopäevi on plaanis regulaarsemalt korraldada. Informatsiooni ja artikleid avaldatakse ka edaspidi kohalikes lehtedes.

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			5. KSH aruande eelnõus (lk 180) on välja toodud järgnev: „ <i>Kohalikku elanikkonda teavitatakse harjutusväljal toimuvast harjutusväljale viivate teede ääres asuvate infotahvlite ja Kaitseväe veebilehe kaudu. KVVP kasutuseeskirja kohaselt ilmub info kohalikule elanikkonnale minimaalselt 7 tööpäeva enne ohtliku tegevuse algust.</i> ” Ameti hinnangul on varajane teavitamine vajalik, et elanikel oleks võimalik arvestada harjutusväljal toimuvaga. Varem mainitud uuringust (mis teostati elanike küsitluse põhjal) selgub, et elanikel ei ole piisavalt infot Kaitseväe tegevuse kohta, seetõttu soovib amet laiendada infokanaleid veendumaks, et vajalik info jõuaks inimesteni.		Teadmiseks võetud. Selgitame, et huvitatud isikutele on loodud võimalus ennast registreerida e-kirja gruppi, et saada otse oma e-kirjale kuugraafikuid. Antud otseteavituse kanal on kõikidele huvilistele avatud.
			6. KSH aruande eelnõus punktis 12.4. „Müra taseme seire“ on kirjeldatud, kuidas koguda (seire) andmeid väljaõppetegevuse ja suurõppuste käigus tekkiva müra mõju vähendamiseks (ja vajadusel tegevuste korrigeerimiseks). Amet pooldab müra tasemete seire teostamist ning soovib seirata ka maksimaalseid müra tasemeid.		Selgitame, et militaarvärja uuringute tegemisel on tavaline praktika hinnata suurekalibriliste relvade osas täiendavalt üksiku müra sündmuse maksimaalset C-korrigeeritud heli ekspositsioonitaset LCE. Müraolukordade modelleerimisel ja hindamisel käsitletakse nii tüüpilisi harjutuspäevaseid kui ka maksimaalse koormusega harjutuspäevaseid ehk maksimaalseid müraolukordasid. Vastav selgitus on lisatud ka KSH aruande peatükki 12.4.
			7. KSH aruande eelnõus (lk 31) on välja toodud, et KVVP jaoks sobiva asukoha tingis üks asjaoludest, et ala on kaugemal kui 20 km linnadest ja asulatest. Sama aruande eelnõus (lk 28 ja lk 46) on välja toodud, et KVVP kaguosast umbes 2 km kaugusel asub Tapa linn. Juhime tähelepanu, et eeltoodud info on vastuolus.		Seletuskiri ja KSH aruanne on korrigeeritud.
			8. KSH aruande eelnõu tabelis 31 on välja toodud, et ameti e-mail on kesk@terviseamet.ee, kuid see e-posti aadress ei ole enam toimiv. Ameti õige e-maili aadress on info@terviseamet.ee.		KSH aruanne on korrigeeritud.
7	Seltsing Loodus, inimene ja sõjavägi Katrin Kull	06.02.2021	Teeme ettepanekud: 1. Liita kõik Põhja-Eesti harjutusalade sõjaväeliste arenduste planeeringud terviklikuks planeeringuks. 2. Analüüsida selle koostamise käigus riigikaitse ruumivajadust, kumulatiivset keskkonnamõju ja mõju inimestele ning viia antud piirkonna planeerimiseks läbi korrektne inimese sisuliselt ja õigeaegselt informeeriv ning kaasav protsess, arvestades laiapõhjalise riigikaitse eesmärke, kus ka elanikkond kaasatakse riigikaitse protsessi.	Kiri, allkiri digitaalselt	Ettepanekuga ei arvestata. Iga harjutusväli omab eraldiseisvat strateegilist eesmärki riigikaitse vajadustest lähtuvalt. Lisaks on harjutusväljad, sh Soodla ja KVVP erinevas arendamise faasis. Harjutusväljade lahendamine ühe planeeringuna pärsiks kiiresti arenevate ja muutuvate riigikaitse vajadustega arvestamise võimaluse, kuna kogu Põhja-Eesti harjutusalade

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
					<p>arendamine võib jääda ühe konkreetse piirkonna probleemide või murekohtade taha. Käesoleva riigi eriplaneeringu koostamisel on kaasatud elanikke, korraldatud avalikke arutelusid, tutvustatud planeeringu ja selle koostamise eesmärgid ning antud võimalus arvamus avaldamiseks kõigile huvitatud osapooltele. Muuhulgas hinnatakse Soodla harjutusvälja KSH läbiviimisel koosmõju KVVKP REP alusel toimuvate tegevustega.</p>
			<p>3. KSHs p 9.13 tuuakse välja, et kuna Põhja-Kõrvemaa piirkond on oluline seeneliste ja marjuliste jaoks, siis avaldab keskpõlügeni sulgemine õppuste läbiviimise ajaks suve teisel poolel ja sügisel teatud mõju sellele tegevusele, kui aga keskpõlügeni jääb peamiselt koriluse perioodil suuremas osas ning vähemalt pooltel nädalapäevadel ja eelkõige nädalavahetustel avalikult kasutatavaks, siis ei ole marjade-seente korjamisele olulisi negatiivseid mõjusid. Tegelikult ei ole just koriluse perioodil mõnes keskpõlügeni piirkonnas juba aastaid, mõnes intensiivsemalt arendatavas piirkonnas viimastel aastatel koriluse perioodil olnud tagatud avaliku kasutuse võimalus vastupidiselt KSHs toodud ekslikule eeldusele pooltel nädalapäevadel ja nädalavahetustel. Pigem võib kogu perioodi jooksul leida avaliku kasutuseks avatud mõne üksiku päeva. Seega ei sobi KSHs toodud tegevuse kirjeldus tehtavate järelduste eelduseks ega ka leevendusmeetmete väljapakkumiseks.</p> <p>KSHs esitatakse positiivse tegurina piirkonna olemasoleva teedevõrgu arendamist, millega kaasneb majanduslike võimaluste kasv, näiteks metsa väljaveo ja turismi arendamise võimalused, samas mõeldes, et keskpõlügeni kasutamisega kaasneb teede lagunemine, mis võib ajuti halvendada teede sõidetavust. Kuivõrd seoses keskpõlügeni üha suureneva kasutusintensiivsusega on inimestel antud teede kasutamine üha vähem võimalik, väljendub positiivne mõju peamiselt vaid keskpõlügeni sõjaliseks väljaõppeks kasutajatele. Ka metsavedu, mis võiks teedevõrgu arendusest kasu saada, lõhub teid ja tänu metsa üha intensiivsemale majandamisele häirib üha rohkem kohalikku kogukonda. Missugust laadi turismi arendusele nähakse KSHs positiivset mõju, jääb selgusetuks olukorras, kus üha rangemad liikumispiirangud raskendavad igasuguse matkasordi arendamist (näiteks Valgejõel on täielikult lõppenud kanu matkade korraldamine, ohualas asumise tõttu hakatakse sulgema Jussi nõmme).</p> <p>Palume KSHs käsitleda mõju inimesele, kirjeldades reaalselt olukorda seoses kinnistute võõrandamise, liikumispiirangute ja looduskeskkonna ulatusliku</p>		<p>Selgitame, et tänu loodud teedevõrgule KVVKP alal on vähenenud kohalike teede kasutamine ning Kaitseväge saab liikuda otse Tapalt põlügeni.</p> <p>KSH viide avaliku kasutuse kohta koriluse perioodil on osutunud ekslikuks, sest see lähtus ekspordile arendaja poolt algselt esitatud teabest. Kuna tänaseks on selgunud, et väljaõppe vajadusest lähtuvalt on metsade avalik kasutus KVVKP alal ja sellega seotud ohualal pigem erand, siis on KSH aruannet sellest lähtuvalt korrigeeritud.</p> <p>Selgitame, et käesoleva KSH eesmärk on hinnata mõju KVVKP riigi eriplaneeringuga kavandatud tegevustele, millest lähtuvalt on ka läbi viidud analüüsid ning seatud leevendusmeetmed. KSH seisukohast on eeldatavalt olulisemad teemad järgmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõju kaitstavatele loodusobjektidele; • mõju Natura 2000 võrgustiku aladele;

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
 Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			<p>häärimisega, isegi kui selline keskpõlügenil läbi viidava sõjalise väljaõppega seonduv tegevus toimub väljaspool REPi territooriumi. Vananenud ja mitteasjakohase uuringu esitamine alusandmestikus lihtsalt formaalseks kohatäiteks ei ole põhjendatud. Palume ka välja töötada lähtuvalt senisest KSHs kirjeldatud ekslikult väiksemana hinnatud mõjust oluliselt suurema reaalse mõju leevendamise meetmed.</p> <p>Ülaltoodu seonduv ka kultuuripärandi objektide hävimisega, mis on lähemalt kirjeldatud käesoleva arvamuse punktis nr 4.</p>		<ul style="list-style-type: none"> mõju taimestikule-loomastikule ja rohevõrgustikule; tegevusega kaasneva müra mõju. <p>KSH koostamise käigus on hinnatud nendele ja teistele KSH aruandes käsitletud valdkondadele avalduvat mõju ning sätestatud leevendusmeetmed, arvestades KVVP REPi ja selle aluseks oleva arendusprogrammiga kavandatud tegevusi.</p>
			<p>4. Palume kirjeldada lähemalt, missuguste seaduste alusel on toimunud ehitus- ja raadamistegevused keskpõlügenil alates REPi algatamisest, tuues selguse huvides näitena konkreetseid objekte riigihangete registrist:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaitseväe keskpõlügeni teede ehitustööd, viitenumber: 184630 Kaitseväe keskpõlügeni sihtmärgiala teede projekteerimine, viitenumber: 187414 Kaitseväe keskpõlügeni FIET väljaõpperajatiste projekteerimine, viitenumber: 195330 Kaitseväe keskpõlügeni teede ja sildade ehitustööd, viitenumber: 195573 Kaitseväe keskpõlügeni sihtmärgiala teede ehitustööd, viitenumber: 198061 Kaitseväe keskpõlügeni põhja- ja lõunaosa teede ehitustööd, viitenumber: 210649 Kaitseväe keskpõlügeni keskosa teede ehitustööd, viitenumber: 222288 Kaitseväe keskpõlügeni väljaõpperajatiste I etapi ehitustööd, viitenumber: 224707 <p>Lisaks palume kirjeldada lähemalt, missuguste seaduste alusel on 2020. aastal toimunud raadamised, käändude juurimise ning freesimise tööd Aukõrve tee ääres ja Palal.</p>		<p>Keskpõlügenil toimuva tegevuse aluseks on ehitusseadustik ning alal kehtivad detailplaneeringud.</p>
			<p>4. Keskpõlügeni alal olevate pärandkultuuriobjektide osas on nii kehtivas detailplaneeringus kui algatatud REPi KSHs soovitus objektide tähistamise osas, aga seda pole seni täidetud. Täpsemalt on kultuuripärandi säilimiseks vajalikke meetmeid KSHs kirjeldatud järgnevalt: "Kuna KVVP-I on väljaõpperajatise (teed, sihtmärgialad, laskeväljad jms) viimastel aastatel aktiivselt välja ehitatud, siis pärandkultuuriobjektide registrisse kandmise aegne seis kõikide KVVP-I asuvate</p>		<p>Riigi eriplaneeringu koostamise eesmärgiks ei ole pärandkultuuriobjektide kasutus- ja ehitustingimuste seadmine. Pärandkultuuriobjektide paiknemisega on eriplaneeringu koostamisel</p>

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kirjeldus	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			<p>objektide seisundi kohta (vt Tabel 4) praegu enam ei kehti. Väljaõpperajatiste ehitamise käigus ei ole pärandkultuuriobjektide säilitamisele ja nende seisundi hoidmisele tähelepanu pööratud. Mõned objektid on jäänud ka teede laienduste alla. KVVP arendamisel oleks soovitatav võimalusel (kui need ei sega väljaõppe läbiviimist) säilitada põlispuud ning vundamendid/kivimüürid vanade talu- ja metsavahikohtade ning muude objektide asemel ning need objektid tähistada (paigaldada infosilt objekti nimega või põhjalikum infotahvel). Säilinud vundamendid/kivimüürid võiks katta pealt betooniga või rajada varikatus. Kui pärandkultuuriobjekti ei ole võimalik säilitada, siis tuleks selle seisukord enne hävimist fikseerida (sh teha fotod) ja dokumenteerida ning info edastada pärandkultuuriobjektide registri pidajale.”</p> <p>Teedeehituse alla on jäänud Valgejõe põhjas paiknenud metsavendade tegevusega seotud objektid, samuti Sika talukoht jm objektid. Pärandkultuuriobjektide registris ei sisaldu erinevatel põhjustel kõik alal paiknevad objektid ja registris olevat infot tuleks oluliselt täiendada vastavalt koduloalikest saada olevale informatsioonile.</p> <p>Strateegia “Eesti 2035” eelnõus määratletakse eesmärgiks oleva kvaliteetse elukeskkonna olulise aluspõhimõttena pärandmaastike ja looduslike pühapaikade kaitse. Kui riigi poolt planeeritaval suurel maa-alal pärandmaastike kaitsega hoolimata sellekohase vajaduse väljatoomisest detailplaneeringu KSHs ja planeeringus rohkem kui 10 aasta vältel realselt ei tegeleta ja ka käesolevas REPis puuduvad konkreetset nõuded, meetmed ning seire ettepanekud selle tegevuse läbiviimiseks, jääb riigi strateegia loosunglikuks ja paljasõnaliseks.</p> <p>Palume asendada pärandkultuuriobjektide tähistamise soovitus nõudega pärandkultuuri objektid tähistada koos ajalise raamiga selle tegevuse läbiviimiseks.</p>		<p>arvestatud. Ala valdajal ei ole seadusest tulenevat kohustust pärandkultuuriobjektide säilitamiseks või tähistamiseks. Olemasolevad pärandkultuuriobjektid vaadatakse konkreetse väljaõpperajatise projekteerimise käigus üle, kuid nende säilimine sõltub sellest, kas seda on väljaõppe eesmärgi tagamiseks võimalik alles hoida. Vastavad soovitused on lisatud ka KVVP REPi ja selle mõjude hindamise aruandesse.</p> <p>Täiendavalt märgime, et planeeringute koostamisel ja mõjude hindamisel lähtutakse riiklikes registrites olevast teabest, mille täiendamiseks saab ettepaneku teha igaüks.</p>
			<p>5. KSH p 11.2 sätestatakse elustikule ja kaitstavate liikide elupaikadele avalduva negatiivse mõju leevendamiseks nõue peatada tavapärane metsade majandamine harjutusvälja maa-alal väljaspool planeeritud arendusalasid, sest arendustööde raames tehakse niigi väga suurel pindalal (kuni 6000 ha) raadamistööd. Piiranguteta võib teha ainult hooldusraideid. See leevendav meede on vajalik eelkõige metsise, aga ka kaljukotka pesitsus- ja toitumiselupaikade kvaliteedi vähenemise vältimiseks lisaks raadamise tõttu otsese elupaikade pindala vähenemise mõjudele.</p> <p>Teeme ettepaneku käsitleda lisaks keskpõlügenil asuvale metsale ka ohualadel asuvaid ja keskpõlügeni ümbrusse jäävaid väljaspool ohualasid, ent müra-, vibratsiooni ja liiklusaürituste alades olevaid metsi kõrgendatud avaliku huviga, nn KAH-aladena, kus teostatavatesse metsamajandamise otsustesse peab kaasama ka kohaliku kogukonna. See oleks käsitletav inimestele avalduva häiringu mõju leevendava meetmena, võimaldaks vältida</p>		<p>KAH-alade määramine on üldplaneeringu käigus lahendatav ülesanne, mida tuleb väljaspool REP-i planeeringuala lahendada koostöös kohalike omavalitsuste ja nende koostamisel olevate üldplaneeringutega. Valdav osa KVVP ohualas olevast metsast asub Kõrvemaa ja Ohepalu looduskaitsealadel, kus tegevusi korraldatakse lähtudes kaitse-eeskirjadest.</p>

Kaitsevæe keskpõlõgooni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			<p>pärandkultuuriobjektide hävimist metsamajandamise tõttu, samuti Kõrvemaale iseloomulike niitude täisistutamist metsastamise eesmärgil LULUCF määrase täitmiseks, vt ka järgmist p 6.</p>		
			<p>6. Jääb ebaselgeks, missugune on ikkagi hetkel kehtiv projekteerimise staadium. KSH p 9.21 sedastatakse, et LULUCF määrase täitmise ja leevendusmeetmete rakendamise vajalikkuse üle tuleks otsustada reaalsete raie- ja kuivendusmahtude põhjal, mille sisendandmeid saab anda pärast liikumiskoridoride täpsemat kavandamist projekteerimise staadiumis.</p> <p>Ühelt poolt kirjeldatakse REPIS ja KSHs aastatel 2016-2018 rajatud objekte, eriti teelahendusi justkui juba eelnevalt või paralleelselt projekteerituna (vt eelnev p 3), teisalt ei peeta reaalse ehitustegevuse olukorda piisavaks, et prognoosida tegevuse mõju kliimamuutusele ja sellest tulenevale LULUCF määrase täitmisele.</p> <p>Ebakonkreetne määratlus edastab sõnumi, et planeeringu tegemise aegset arenduse seisu kohta olemas olevat infot peetakse kogu KSH kontekstis piisavaks vs ebapiisavaks sõltuvalt sellest, kas see on planeeringu läbiviijale sobiv või mitte. Samale probleemile on arvamuse avaldamise eelnevas voorus ja sellele järgnenud mitteametlikel kohtumistel korduvalt kogukonna liikmete poolt tähelepanu juhitud: ajal, mil on võimalik objektide osas kas inimestevahelisi vastastikuseid läbirääkimisi pidada või siis seadusekohast kaasatust eeldada, pole ministeeriumi esindajate sõnutsi veel piisavat infot asjade kulgemisest. Info olemasolu muutub aga päevapealt piisavaks siis, kui selle tagasisidestamisest enam miski ei sõltu.</p> <p>Palume kajastada KSHs aastatel 2016 kuni 2020 rajatud ehitiste, rajatiste ja metsamajandustegevuste mõju kliimamuutustele ning nende leevendamise meetmeid.</p>		<p>Aastatel 2016-2020 toimuva tegevuse eraldi väljatoomiseks puudub vajadus, sest KSH-s on lähtutud maksimaalsest raadamismahust, mis kaasneb KVKP arendusprogrammi kohase väljaarendamisega ehk tulevikus toimuva tegevusega.</p> <p>Planeeringulahenduse koostamisele eelnenud tegevusi ja selle ajal teostatud tegevusi (kehtiva detailplaneeringu kohased tegevused) on välja toodud planeeringu seletuskirjas.</p> <p>Edaspidi toimuvatel infopäevadel tutvustatakse kohalikele elanikele ja teistele asjast huvitatud isikutele ja asutustele lähiaja arendustegevusi, et piirkonnas toimuv info, sh keskpõlõgooni sees toimuv, oleks kättesaadav.</p>
8	<p>Riigimetsa Majandamise Keskus Andrus Kevvai <i>Ida-Harjumaa metsaülem</i></p>	06.02.2021 nr 3-1.1/104	<p>RMK esitas 11.10.2018.a kirjaga 3-1.1/2835 KSH aruande eelnõule rea tähelepanekud ja ettepanekud. Osaga nendest ei ole arvestatud. Tutvunud Kaitseministeeriumi kodulehel (https://www.kaitseministeerium.ee/et/eesmargid-tegevused/planeeringud) kooskõlastamiseks avaldatud KVKP REP detailse lahenduse ja KSH aruande materjalidega märgime järgmist:</p> <p>1. KSH aruandes on jätkuvalt kasutatud mõistet lageraie, mille all tegelikult peetakse silmas planeeritavaid raadamistõid. Näiteks lk 93, 99 ja 119 kasutakse sõna „lageraiealadelt“, kuigi tegelikult on tegu raadamisaladega. Lk 144 kirjutatakse „Sellest on praeguseks raadatud (valdavalt lageraie meetodil) juba ca 1500 ha ehk ligikaudu veerand.“ Tegemist on raadamise käigus</p>	Kiri, allkiri digitaalselt	Ettepanekuga on arvestatud. KSH aruande sõnastust on täiendatud.

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Koostõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			lagedaks raiutud alaga mitte lageraie meetodil raiutud alaga. Rõhutame veelkord, et lageraie ja raadamine on metsaseaduse mõistes täiesti erinevad tegevused. Palume selles osas KSH aruande sõnastust täiendavalt korrastada.		
			<p>2. KSH aruande punktis 11.2 ja KVVP REP punktis 3.8.2 on looduskaitse all olevatele aladele ja liikidele ning Natura-aladele leevendusmeetmena nähtud ette tavapärase metsade majandamise peatamine harjutusvälja maa-alal väljaspool planeeritud arendusalasid. RMK on jätkuvalt seisukohal, et metsade majandamise peatamine on ebamõistlik. Selline sõnastus tähendab igasuguse metsamajandusliku tegevuse lõpetamist. Paraku on metsade hea tervisliku seisundi, elujõulisuse, jätkusuutlikkuse ja efektiivse kaitsepuhvrina toimimise tagamiseks vajalik neid metsi jätkuvalt majandada, s.h. rajada uut metsa, hooldada noorendikke, teha harvendusraiet, saanitaarraiet ja uuendusraiet. Kõik metsa majandamiseks vajalikud lahendused on võimalik leida jooksvalt vastavalt konkreetsele kohapealsele olukorrale metsamajanduslike tööde planeerimisega seotud läbirääkimiste käigus.</p> <p>Juhime siinjuures tähelepanu, et lähtuvalt metsaseaduse § 43 lõikele 2 toimub Kaitseministeeriumi valitsetava riigimetsa majandamine valdkonna eest vastutava ministri määratud asutusega (RMK-ga) sõlmitud kokkuleppe alusel. Nimetatud kokkulepe on sõlmitud 15.09.2010.a (nr 404/1009; 3-18/1177).</p>		<p>KSH aruande sõnastust on korrigeeritud.</p> <p>KSH aruande peatükis 11.2 ning 8.3 on selgitatud, et negatiivsete mõjude leevendamiseks metsade elustikule ja kaitstavate liikide elupaikadele tuleb harjutusvälja maa-alal väljaspool planeeritud arendusalasid metsade majandamisel eelistatult kasutada püsimeetsandust, sest arendustööde raames tehakse niigi väga suurel pindalal (kuni 6000 ha) raadamistõid.</p>
			<p>3. KSH aruande punktis 11.5.10 ja KVVP REP punktis 3.14.1 on muuhulgas viidatud tuleohutuse seaduses tulenevatele riigimetsa majandaja kohustustele. Oleme jätkuvalt seisukohal, et ei saa võtta tuleohutusega seonduvat vastutust kogu keskpõlügeni jääva metsa- ja muu taimestikuga kaetud ala osas. KSH aruande kohaselt ei arvata raadatud alasid automaatselt looduslikest aladest välja (lk 144 allajoonitud lause) ning raadatud aladele kujuneb uus taimkate ja kujunevad uued kooslused (lk 145, lk 151 jne). Raadatud alade puhul (kokku kuni 6000 ha) tegemist kaitseväge rajatistega, mistõttu on RMK seisukohal, et selles osas on tuleohutuse tagamine otseselt maaomaniku kohustus.</p>		<p>Ettepanekuga on arvestatud. REP seletuskirja ptk-i 3.14.1. on raadatud alade osas täiendatud.</p>
9	Jaanus Reisner	08.02.2021 kl 08:10	<p>1. Keskpõlügenil toimuvad tegevused mõjutavad kõikide alaga vahetult piirnevate külade elanikke. Mõjude ulatusega ette arvestamiseks ja oma tegevuste paremaks planeerimiseks oleks otstarbekas kõiki soovijaid regulaarselt (näiteks iga järgneva kalendriku kohta) e-kirjaga informeerida põlügenil planeeritavatest ning elanikke mõjutavatest tegevustest.</p> <p>2. Keskpõlügenil toimuvate tegevuste mõjul pole välistatud lisaks kaudsetele häiringutele ka otsesed materiaalsed kahjud elanike varale. Palume Kaitseministeeriumil töötada välja ning rakendada selliste kahjude fikseerimise ja kompenseerimise kord.</p>	E-kiri	<p>1) Isikutel, kes on huvitatud saama õppuste graafikuid, tuleb anda endast märku e-kirja teel aadressile kvkp@kaitseinvesteeringud.ee. Täna seaks märku andnutele graafikuid juba saadetakse.</p> <p>2) Kuigi Kaitseväge väljaõppest tingitud kahjusid eraisikutele tuleb aegajalt ette, on nende hulk väike, mistõttu eraldi korda nende fikseerimiseks ja kompenseerimiseks</p>

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			<p>3. Kaitseväe keskpõlügeni territoorium ja planeeritav ohuala on paljude kohalike elanike jaoks seotud nende igapäevase elu ning sealhulgas ka majandustegevusega. Põlügeni negatiivsete mõjude leevendamiseks kohalikele elanikele oleks otstarbekas kaaluda võimalike tsiviil-militaar koostööd puudutavate initsiatiivide rakendamist, mis parandaks kindlasti Kaitseväe ja kohalike elanike omavahelist läbisaamist.</p> <p>4. Kaitseministeeriumi ja Kadrina valla vahel 18.07.2017 sõlmitud kokkuleppe nägi ette Kaitseministeeriumi, Kaitseväe ja Kadrina valla esindajatest moodustatava töörühma moodustamise keskpõlügeniga seotud küsimuste operatiivseks lahendamiseks. Kahjuks ei ole seni sellise töörühma moodustamiseni jõutud. Kohalike elanike seisukohalt oleks nimetatud töörühma moodustamine endiselt oluline.</p>		<p>ei ole vajalik koostada. Iga juhtumiga tegeletakse eraldi.</p> <p>3) Kaitseministeerium nõustub, et parem tsiviil-militaar koostöö tekitab parema mõistmise riigikaitsele väljaõppega kaasnevate häiringute suhtes. Seetõttu tõhustatakse suhtlust kohalike omavalitsuse ja seeläbi ka kohalike elanikega. Regulaarsed infopäevad on üheks heaks võimaluseks jagada vahetult infot riigikaitsele arenduste ja muude tegevuste kohta ning saada tagasisidet puudutatud osapooltelt. Täpsemad tegevused, mis igal konkreetsel juhul kõige mõistlikumad on, lepatakse kokku edasise koostöö raames.</p> <p>4) Täna on Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus võtnud juhtiva rolli harjutusväljade arenduses ja ka seal toimuva väljaõppe koordineerimises ning määratud on konkreetsed vastutajad suhtluses kohaliku omavalitsusega. Sellest lähtuvalt suudetakse täna operatiivselt tegeleda kõikide oluliste teemadega ilma eraldi töörühma moodustamata, kuid kindlasti ei välista selle vajadust kaugemas tulevikus.</p>
10	<p>Keskkonnaamet Helen Manguse <i>Keskkonnanõuetud büroo juhataja</i></p>	08.02.2021 nr 6-5/21/384-2	<p>Planeerimisseaduse § 44 lõike 1, § 48 lõike 3, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 23 lõike 1 ning § 42 lõike 3 alusel kooskõlastab Keskkonnaamet Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu detailse lahenduse, selle KSH aruande eelnõu ning hüvitusmeetmete kava. Keskkonnaameti pädevusest lähtuvalt on KSH aruande eelnõu õigusaktidele vastav ning selles sisalduvad hinnangud on piisavad ning objektiivsed. Samuti on Keskkonnaameti hinnangul hüvitusmeetmete kava asjakohane ja piisav.</p> <p>Vaatamata antud kooskõlastusele, peab Keskkonnaamet vajalikuks esitada järgnevad tähelepanekud, mille alusel palub esitatud materjale täiendada:</p>	Kiri, allkiri digitaalselt	Võetud teadmiseks.

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
 Koostõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			<p><u>1. Ettepanekud KVVP REP-i seletuskirja kohta:</u></p> <p>1.1 Keskkonnaamet palub korrigeerida nii KVVP REP lk 7 kui ka KSH aruande eelnõu peatükis 6.9 „Rohevõrgustikud“ (lk 65) ning peatükis 15. „Kasutatud materjalid“ (lk 354) esitatud viidet Lääne-Viru maakonnaplaneeringule 2030+ kui koostatavale planeeringule. Nagu ka KSH aruande lk-l 40 on kirjutatud, on Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ kehtestatud Riigihalduse ministri 27.02.2019 käskkirjaga nr 1.1-4/30.</p>		Arvestatakse.
			<p>1.2 Lk 45 viidatakse ohtlike jäätmete käitluslitsentsile. Keskkonnaamet informeerib, et alates 2020. aastast ei väljastata enam sellist litsentsi ning tulevikus saab seda kontrollida ohtlike jäätmete käitlevate ettevõtete keskkonnaloa kaudu, kus ohtlike jäätmete käitluse eest vastutav pädev isik peab omama selleks vastavat pädevustunnistust.</p>		Arvestatakse.
			<p>1.3 Peatükis 3.10 on kirjutatud, et jäätmete käitlemisel tuleb arvestada KVVP keskkonnakorralduskavaga ning olmejäätmete kogumine ja vedamine toimub vastavalt Kuusalu Vallavalitsuse jäätmehoolduseeskirjale. Lähtuvalt eelnevast on KVVP REP peatükis 3.10 jäätmekäitlemise teemal peamiselt viidanud olmeprügi kogumisele ja vedamisele. Siinkohal soovib Keskkonnaamet tuletada meelde, et oluline on ka (olme)prügi sorteerimine selle tekkekohas. Seetõttu teeb Keskkonnaamet ettepaneku lisada KVVP REP peatüki 3.9.6 „Jäätmete seire“ alapeatükki ja KSH aruandesse ka meetmeid, kuidas tagatakse looduskeskkonnas välistes mittekodustes tingimustes KVVP alal viibivate inimeste vastutustundlik jäätmetega ümber käimine (sh näts, konid, konservikarbid jne).</p>		Ettepanekuga arvestatakse KVVP keskkonnakorralduskava koostamisel.
			<p>1.4 Peatükis 3.10 „Jäätmekäitus“ (lk 59) on kirjutatud: „Tõõtemata puitu ning paberit/pappi võib harjutusväljal kohapeal põletada selleks ette nähtud kohtades“. Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et paberit ja pappi on lubatud põletada koguses, mis on vajalik tule alustamiseks. KSH aruandesse on vastav parandus sisse viidud. Keskkonnaamet palub sellega arvestada ka REP seletuskirjas.</p>		Arvestatakse.
			<p>1.5 Lisaks mainib KVVP REP lk 43 laskemoonast järelejäänud materjali puhul lõppkäitlusena vanametallina taaskasutamist. Kas KVVP on kaalunud taaskasutamise võimalusena ka laskemoonana taaskasutusele võtmist, kui selleks leitakse vastav koostõõpartner, kes taaskasutamiseks selle ette valmistaks?</p>		Täna ei ole laskemoonast järelejäänud materjali laskemoonana taaskasutusele võtmise osas toimivat lahendust, kuid kui see tekib, siis seda võimalust kindlasti kaalutakse.
			<p><u>2. Ettepanekud KSH aruande eelnõu kohta:</u></p> <p>2.1 Peatükis 9.17 „Hinnang jäätmetekke võimaluste kohta“ on kasutatud termineid „jäätmeluba“ ja „ohtlike jäätmete käitluslitsents“. Keskkonnaamet palub kasutada terminit keskkonnaluba jäätmete või ohtlike jäätmete</p>		Arvestatakse.

Kaitsevæe keskpõlõgooni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Koostõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			käitlemiseks.		
			2.2 Lk 204 ja 206 vajab korrigeerimist sõna „veerežiim“ kirjapilt (eksklikult verežiim). Sama märkus ka REP seletuskirja lk 36 ja 38 kohta.		Arvestatakse.
			2.3 Peatükis 12.1 lk 221 alajaotuses „Metsa vääriselupaikade seire“ on kirjutatud: „KM/RKIK annab registripidajale teada, kui on toimunud olulisi muutusi VEP-i alal või selle ümbruses, et inventeerija saaks tulla tuvastama, kas olukord vastab VEP-i kriteeriumitele või mitte“. Keskkonnaamet täpsustab, et teavitada tuleks Keskkonnaameti, kes teostab inventuuri ja teeb siis omakorda vajadusel registripidajale ettepaneku VEP andmete muutmiseks registris.		Arvestatakse.
			2.4 Keskkonnaamet palub korrigeerida Tabelis 31 Keskkonnaameti aadressi. Keskkonnaameti postiaadress on Roheline 64, 80010 Pärnu.		Arvestatakse.
			2.5 Keskkonnaamet soovib peatükki 14.1 lisada KVKP REP ja KSH aruande eelnõu avaliku väljapaneku toimumise ajavahemik.		Arvestatakse.
			<u>3. Tähelepanekud hüvitusmeetmete kava kohta:</u> 3.1 Hüvitusmeetmete kavas toodud alade piirid, tsoneering ja pindalad ei kattu Keskkonnaameti poolt korrigeeritud kihtidega.		Selgitame, et hüvitusmeetmete kavas on toodud ala piiride ettepanekud, mille täpsustamine järgnevates menetlusetappides on aktsepteeritud.
			3.2 Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et hüvitusmeetmete kava joonisel 1 (lk 21) rohelise joonega toodud soode ja soometsadega ala piirid kattuvad osaliselt Treimani käpaliste püsielupaigaga. Nimetatud püsielupaik tuleks rohelise joonega alast välja piiritleda.		Käpaliste ja lindude kaitse vahel vastuolu puudub, st need ei välista teineteist. Hüvitusmeetmete kava käsitleb Natura linnuala piiritlemist. Kuidas see siseriiklikult korraldatakse, on Keskkonnaameti otsustada.
			3.3 Hüvitusmeetmete kava joonistelt on puudu kavandatava Maapaju looduskaitseala laiendusala piir. Joonisel 4 (lk 23) on küll esitatud olemasoleva Maapaju looduskaitseala piir, kuid sinna tuleks kanda ka laiendusala piir.		Arvestatakse.
			3.4 Hüvitusmeetmete kava tabelis 4 (lk 27) veerus „Kavandatav kaitse režiim“ on olemasolevate metsise püsielupaikade puhul välja toodud, et kavandatavaks režiimiks on nii sihtkaitsevöönd kui ka piiranguvöönd. Tabelis 8 (lk 35) seevastu on hüvitusmeetmena toodud olemasolevate metsise püsielupaikade kaasamine Natura linnualade võrgustikku sihtkaitsevööndina. Keskkonnaamet palub esitatud infot ühtlustada.		Arvestatakse.
			3.5 Hüvitusmeetmete kava lk-l 22 on kirjutatud, et metsisele primaarsete elupaikade kadumise tõttu toimub keskpõlõgooni maa-alal kuni 2700 ha ulatuses ja täiendavalt kaitse alla soovitatud metsise elupaikade pindala on kokku 1680 ha (Rohussaare, Tuksmani ja Maapaju laiendused, Valgejõe metsise püsielupaik). Seevastu tabelis ja tekstis lk-l 26 on		Arvestatakse.

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
 Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			täiendavalt kaitse alla soovitatud metsise elupaikade pindala märgitud kokku 1652 ha. Keskkonnaamet palub tekstis esinev erinevus parandada.		
			3.6 Hüvitusmeetmete kavas Lisa 2 „Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu raames hüvitusmeetmete väljatöötamine Põhja-Kõrvemaa ja Ohepalu linnualade kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele: metsis, musttoonekurg ja kaljukotkas“ (Koostaja: OÜ Clanga (Renno Nellis, Indrek Tammekänd, Gunnar Sein), september 2020) viimased piirid on saadetud Keskkonnaametile ülevaatamiseks. Seoses alade pindalade muutusega muutuvad ka Natura linnualadega liidetavate alade pindalad.		Selgitame, et hüvitusmeetmete kavas on toodud ala piiride ettepanekud, mille täpsustamine järgnevates menetlusetappides on aktsepteeritud.
			3.7 Keskkonnaamet annab teada, et on osade hüvitusmeetmete aladega menetlust alustanud ja selle käigus piire korrigeerinud. Saadame alade piirid Keskkonnaagentuuri keskkonnaregistri projekteeritavate alade kihile kandmiseks ja teadmiseks Kaitseministeeriumisse.		Võetud teadmiseks.
			4. Üldine märkus: Sildade, truupide jms rajamist ja tegevusi veekogusse ja veekaitsevööndisse planeerides tuleb eelnevalt veenduda, kas tegevused vajavad veeseaduse § 187 kohast veeluba, § 196 kohast veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringut või § 119 p 2 kohast puu- ja põõsarinde raie nõusoleku küsimist.		KaM-ile arvestamiseks.
11	Keskkonna- ministeerium Sigrid Soomlais <i>Keskkonnanõuandjate osakonna juhataja</i>	08.02.2021 nr 7- 15/21/78-2	Kooskõlastamiseks esitatud dokumentide mahukusest lähtuvalt nõuab seisukoha kujundamine rohkem aega, mistõttu pikendab Keskkonnaministeerium haldusmenetluse seaduse § 41 alusel vastamistähtaega 14 päeva võrra ning esitab oma seisukoha hiljemalt 21.02.2021.	Kiri, allkiri digitaalselt	
	Keskkonna- ministeerium Tõnis Mölder <i>Minister</i>	17.02.2021 nr 7-15/21/78-3	Keskkonnaministeerium on tutvunud esitatud materjalidega ning kooskõlastab eelnõud tingimusel, et võetakse arvesse käesolevas kirjas esitatud märkusi, millest lähtuvalt korrigeeritakse ja täiendatakse kooskõlastatavaid dokumente.		
			Märkused KVVP REP detailse lahenduse eelnõule 1. Ptk 3.8.5.3 lk-I 45 on esitatud, mida tuleb teha suuremahulise kütuselekke korral. Palume ptk-s ka välja tuua, kuidas tuleb toimida väiksemate kütuselekete korral.		Meede on ptk-s 3.8.5.3 toodud: väikeste koguste puhul on peamine peatada õlilekke võimalikult kiiresti ja koguda lekkiv õli kokku jooksvalt (nt õlivanniga, kõvakattega pinnasel absorbendiga).
			2. Palume ptk 3.9.6 lk-I 59 lisada esimeseks lauseks: <i>Jäätmevaldajal peab olema ülevaade tema valduses olevate jäätmete liigist, hulgast ja päritolust, jäätmekäitluse seisukohalt olulistest omadustest ning jäätmetest tulenevast ohust tervisele, keskkonnale või varale.</i>		Arvestatud
			Märkused KVVP REP detailse lahenduse KSH aruande eelnõule 1. Ptk 9.21 lk-I 198 on kokkuvõtvalt välja toodud, et tegevuste mõju LULUCF määrusega riigile võetud kohustuste täitmisel perioodil 2021–2030 on väga oluline. Samuti on peatükis välja toodud, et leevendusmeetmeid kasutamata		Arvestatud. Mõju määrusega sätestatud kohustustele on KSH aruandes

Kaitsevæe keskpõlõgõoni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
 Koostõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kirj	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			<p>võib riigil olla sedavõrd suure raadamise tõttu raske endale võetud kohustusi LULUCF sektoris täita. Ehkki võimalikke leevendusmeetmeid on ptk-s 9.21 käsitletud, siis palusime varasemalt tehtud ettepanekus hinnata mõju sektori heitmetele, mida käesolevas KSH aruandes tehtud ei ole.</p> <p>Keskkonnaministeerium on seisukohal, et kuigi projekteerimise käigus raadatava ja kuivendatava ala pindala võib täpsustada, siis võimalikud mõjuhinnangud saab anda teoreetilise kavandatu alusel – vastavad pindalalised näitajad on KSH-s selgelt välja toodud. Kuna KSH käigus hinnatakse mõju terviklikult, siis on oluline teada maksimaalne võimalik tekkiv heitkogus. Palume peatükki endiselt täiendada ja tuua välja teoreetiline raadamisega kaasnev heitkogus, olenemata sellest, kas raadamine toimub osaliselt või täielikult. Hiljem saab hinnangut täpsustada, juhul kui reaalsuses toimub raadamine väiksemal alal. Lisaks vahetult tekkivale heitkogusele, tuleb raadamise puhul arvestada maakaasutuse muutumisest (metsamaa muutub muu otstarbega maaks) tekkivat pikaajalist mõju süsiniku edasise sidumise puudumisele sellel alal. Samuti juhime tähelepanu, et puud seovad süsinikku vaid juhul, kui nad on heas tervislikus seisundis: õppuste käigus oluliselt kahjustada saanud puudel juurdekasv aeglustub või koguni peatub ning surnud puudust tekib taaskord heitkogus.</p>		hinnatud.
			<p>2. Märgive, et alates 2020. aastast ohtlike jäätmete käitluslitsentsi eraldiseisva dokumendina enam ei väljastata, mistõttu palume nii REP-i detailse lahenduse kui KSH aruande eelnõust eemaldada termin „ohtlike jäätmete käitluslitsents“. Soovitame jäätmete käitlemiseks vajalikele lubadele viitamisel kasutada terminit „keskkonnakaitse luba“, mis hõlmab nii jäätmekäitleja registreeringut, jäätmeluba kui keskkonnakompleksluba.</p>		Arvestatud.
			<p>3. Palume ptk 6.6 joonisel 3 esitatud põhjavee kaitstuse kaart asendada täpsema kaardiga, mõõtkavas 1:50 000, ning arvestada sellega põhjavee kaitstuse hindamisel. Palume lisada piirkonnas levivate põhjaveekogumite seisundite hinnangud 2020. aasta seisuga.</p>		Arvestatud.
			<p>4. Ptk 11.2 lk-l 204 on esitatud meetmed seoses looduskaitse all olevate alade ja liikidega ning Natura alade kaitse-eesmärkidega. Samuti on välja toodud meetmed (nt tsooneringu muutmine, elupaikade taastamine, metsade majandamise peatamine planeeringuala v.a arendusalal, mürarikaste militaar-tegevuste vältimine lindude pesitsusajal), mida pole käsitletud eelpool Natura 2000 asjakohase hindamise juures ptk-s 8.3. Palume teha vastavad täiendused nimetatud peatükis.</p>		Arvestatud.
			<p>5. Vastavalt Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala kaitsekorralduskavale, ei ole kaitse-eesmärgiks olevate liikide ja elupaikade esinduslikkus hinnatud 100%-liselt A-ks (väga heaks) ehk nende seisund ei ole praegu soodne. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku eemaldada tabelis 9 (lk 75–80) esinevatest lausetest Kavandatav tegevus ei mõjuta elupaiga soodsat seisundit ja Kavandatav tegevus ei mõjuta liigi soodsat seisundit sõna „soodne“ või muuta</p>		Arvestatud.

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
 Koostõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukohta kuupäev ja nr	Seisukohta ära kiri	Seisukohta originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			sõnastust järgnevalt: kavandatav tegevus ei mõjuta soodsa seisundi saavutamist. Ettepanekust lähtuvalt palume korrigeerida ka tabelite 10, 11, 12, 13 ja 14 (lk 81–93) teksti.		
			6. Samuti teeme ettepaneku tulenevalt eelmisest kommentaarist vaadata KSH aruande tekst soodsa seisundi osas üle. Näiteks ptk 8.5 lk-l 100 esimeses lõigus võiks sõnastada lause järgnevalt: Kuna Natura asjakohase hindamise tulemusena selgus, et kõikide kaitse-eesmärkide korral ei ole leevendusmeetmed piisavad, et välistada ebasoodne mõju, siis analüüsi, kas KVKP asukohale ja seal kavandatavale tegevusele on võimalik leida alternatiivseid lahendusi.		Arvestatud.
			7. Ptk 11.5.3 lk-l 212 on esitatud, mida tuleb teha suuremahulise kütuselekkete korral. Palume ptk-s ka välja tuua, kuidas tuleb toimida väiksemate kütuselekkete korral.		Meede on ptk-s 11.5.3 toodud: väikeste koguste puhul on peamine peatada õlilekke võimalikult kiiresti ja koguda lekkiv õli kokku jooksvalt (nt õlivanniga, kõvakattega pinnasel absorbendiga).
			8. Vältimaks mõju põhja- ja pinnaveele teeme ettepaneku KSH aruandes välja tuua, et sõidukite remontimisel tuleb võimalusel eelistada vedelikukindlat pinnakattega ala.		Arvestatakse.
			9. Palume ptk-s 6.7.1 toodud vooluveekogumite seisundiinfo esitamisel kasutada Keskkonnaagentuuri pinnaveekogumite seisundiinfot ja märkida ka uuemad andmed peatükis käsitletud veekogumite seisundihinnangu kohta.		Arvestatakse.
			10. Ptk 8 lk-l 72 on esitatud lõik: <i>Hoiualade kohta kaitse-eeskirju ei kinnitata. Hoiualade kaitset korraldatakse kavandatava tegevuse mõju hindamise kaudu, mida tuleb teha igakordselt ja iga kaitstava loodusväärtuse puhul eraldi. Palume lõigu teiseks lauseks lisada: Hoiualade kaitsekord on sätestatud looduskaitseaduses.</i>		Arvestatakse.
			11. Lk-l 26 on kirjas, et KSH käigus välja töötatud leevendusmeetmed kantakse REP-i seletuskirja. Teeme ettepaneku sama välja tuua ka hüvitusmeetmete kohta. REP-i seletuskirjas on need küll esitatud, kuid KSH-s pole sellele viidatud.		Arvestatakse.
			12. Ptk 6.7.1 tabelis 5 on esitatud vooluveekogumi Valgejõgi_2 seisundihinnang aastatel 2013 ja 2014. Keskkonnaagentuuri pinnaveekogumite seisundiinfo kohaselt on alates aastast 2014 Valgejõgi_2 veekogumi seisund halb, kuid tabelis 5 on märgitud seisundiks kesine. Palume teha vastavad korrektuurid.		Arvestatakse.
			13. Teeme ettepaneku ptk 9.17 lk-l 186 esitatud lõigus muuta sõnastust järgnevalt: <i>Kuna jäätmekäitlusvaldkonnas on olulisel kohal jäätmetekke vähendamine, sh materjalide korduskasutus ja ringlussevõtt, siis võiks KVKP keskkonnakorralduskavas olla toodud võimalus, et teatud rajatiste või taristu elementides kasutatakse ringlussevõetud materjale. Näiteks parklate rajamisel saaks kasutada ehitus-lammutusjäätmeid või nendest</i>		Arvestatakse.

Kaitseväge keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
 Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukohta kuupäev ja nr	Seisukohta ära kiri	Seisukohta originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			valmistatud ehitusmaterjali, vanarehvidest on võimalik rajada barjääre või muid tõkkeid jne.		
			14. Teeme ettepaneku ptk 12.6 lk-l 231 lisada esimeseks lauseks: <i>Jäätmevaldajal peab olema ülevaade tema valduses olevate jäätmete liigist, hulgast ja päritolust, jäätmekäitluse seisukohalt olulistest omadustest ning jäätmetest tulenevast ohust tervisele, keskkonnale või varale.</i>		Arvestatakse.
			15. Ptk 6.7.1 lk-l 60 on Soodla jõe seisundiga seoses tekstis viidatud tabelile 5. Palume korrigeerida ja viidata tabelile 6.		Arvestatakse.
			Märkused lisa 9 KVVP REP Natura hindamise hüvitusmeetmete kavale 1. Ptk 1.1 lk-l 8 on esitatud hüvitusmeetmete kava koostamise aluseks olevate dokumentide hulgas „Juhenddokument loodusdirektiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 kohta (2007/2012)”, mis pole Euroopa Komisjoni kodulehel enam kättesaadav. Palume see asendada dokumendiga „Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted”, mis hõlmab ka Natura mõju hindamise erandi osa. Samuti palume viide eelmainitud juhenddokumendile eemaldada ptk 10 lk-l 41 kasutatud materjalide loetelust.		Arvestatakse.
			2. Palume lk-l 8 joonealuses märkuses 8 asendada sõna „loodushoiuala” sõnaga „loodusala”		Arvestatakse.
			3. Palume ptk-i 1.1 viimasest lausest (lk 9) eemaldada sõna „soodsa”.		Arvestatakse.
			Planeerimiseseaduse § 48 lg 1 ja 3 tulenevalt kooskõlastab Keskkonnaministeerium käesoleva REP detailse lahenduse ja selle KSH aruande koos hüvitusmeetmete kavaga. Keskkonnaministeeriumi valitsemisalast ja tegevusvaldkonnast lähtuvalt ei ole vastuolusid õigusaktidega, kuid palume kirjas esitatud märkustest tulenevalt kooskõlastatavaid dokumente korrigeerida, täiendada ja ajakohastada.		
12	Transpordiamet Marek Lind Taristu teenuste osakonna juhtivspetsialist	08.02.2021 nr 7.1-2/21/596-2	Planeering vastab suures osas meie 27.06.2016 kirjaga nr 15-2/16-00033/077 esitatud seisukohtadele ja 28.09.2018 kirjaga nr 15-5/18/6628-4 avalikul väljapanekul esitatud ettepanekutele. Peame siiski sobilikuks ja vajalikuks, et arvestaksite eriplaneeringus rohkem riigitee nr 1 Tallinn–Narva (edaspidi riigitee) pikema perspektiivi arendustegevustega. Võttes aluseks planeerimiseseaduse ning Transpordiameti põhimääruse, kooskõlastame KVVP riigi eriplaneeringu ja KSH märkustega . Palume arvesse võtta järgmisi asjaolusid, mis võivad otseselt mõjutada eriplaneeringu elluviimist, kuid jäävad planeeringualast välja. 1. Oleme heaks kiitnud Kuusalu valla üldplaneeringu raames koostatud liiklusuuringu „Liikluskorraldus, sellega kaasnevad sotsiaal-majanduslikud	Kiri, allkiri digitaalselt	Võetud teadmiseks.

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
 Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			<p>mõjud ja müra tagamise meetmed põhimaanteel nr 1/E20 Tallinn-Narva Kuusalu valla territooriumil (30,7-63,6 km) liikluskorraldusliku lahenduse (vt lisa 1 joonist).</p> <p>1.1. Riigitee nr 1 km 61,46 ristumiskoht planeeringualale on perspektiivselt ette nähtud viia vastavusse maanteede projekteerimismõõnidega. Riigiteele on kavandatud aeglustus- ja kiirendusrada ning maha- ja pealesõidu pöörded vastavalt lisas esitatud perspektiivsele lahendusele.</p> <p>1.2. Riigitee nr 1 km 63,61 ristumiskoht on perspektiivis ette nähtud likvideerida, kuna riigitee rekonstrueerimise eesmärk on viia ristumiskohtade arv, vahekaugus ja tüüp vastavusse riigi põhimaantee funktsiooni ning maanteede projekteerimismõõnidega. Juurdepääs Sihi teele on ette nähtud kogujateelt, kasutades riigitee nr 1 km 61,46 rekonstrueeritavat ristumiskohta.</p>		
13	<p>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet Kati Tamtik Ehitusosakonna juhataja</p>	09.02.2021 nr 16-6/18-0465-004	<p>TTJA kui ehitusseadustiku § 118 lõike 2 alusel riigikaitse ja julgeolekuasutuse ehitistele ehitusloa andja vaatas esitatud dokumendid oma pädevusvaldkonnast tulenevalt läbi ning täiendavaid ettepanekuid ei ole. Lähtuvalt eeltoodust kooskõlastame Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu detailse lahenduse ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande.</p>	Kiri, allkiri digitaalselt	Võetud teadmiseks.
14	<p>Muinsuskaitse-amet Ulla Kadakas Arheoloogiapärandi valdkonnajuht</p>	10.02.2021 nr 1.1-7/46	<p>KSH aruande peatükis Mõju kultuuriväärtustele on sedastatud, et: „Oletatavate muististe olemasolu ja nende säilivuse kindlakstegemiseks tuleb enne pinnase- ja ehitustõid teostada muististe olemasolu potentsiaaliga aladel arheoloogilised eeluuringud. Edasise projekteerimise käigus tuleb Tartu Ülikooli Ajaloo ja Arheoloogia Instituudi tööd arvesse võttes hinnata uuringute vajalikkust ja vajadusel nende ulatust.“ (lk 25)</p> <p>Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu detailses lahenduses on peatükis 3.8.3 Ettepanekud arvestamiseks projekteerimise ja tegevuste kavandamise staadiumis märgitud, et: „Oletatavate muististe olemasolu ja nende säilivuse kindlakstegemiseks tuleb enne neil aladel toimuvaid pinnase- ja ehitustõid teostada edasised arheoloogilised eeluuringud. Objektid peab maastikul üle vaatama, et hinnata vajalike uuringute ulatust. Potentsiaalsete muististe tuvastamiseks tuleb seejärel kaevata prooviauke ja (eelkõige rauasulatuskohtade leidmiseks) kasutada metallidetektorit. Edasise projekteerimise käigus tuleb Tartu Ülikooli Ajaloo- ja Arheoloogia Instituudi tööd arvesse võttes hinnata uuringute vajalikkust ja vajadusel nende ulatust. Meede on keskmise tõhususega.“ (lk 42) Rõhutame, et arheoloogiline eeluuring tuleb tagada arheoloogilises kaardianalüüsis välja toodud aladel, juhul kui nendes kohtades tehakse kaeve- või pinnasetõid, mis võimaliku</p>	Kiri, allkiri digitaalselt	Ettepanekuga arvestatakse tegevuste elluviimisel.

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
 Kooskõlastuste koondtabel

Nr	Seisukohta andev organisatsioon	Seisukoha kuupäev ja nr	Seisukoha ära kiri	Seisukoha originaal	Koostaja märkused tingimuste täitmise kohta
			arheoloogilise kultuurikihi säilimise ohtu seavad. Arheoloogilisi uuringuid võib läbi viia vastava pädevusega isik või ettevõtja (MuKS § 46–47, § 68 lg 2 p 3; § 69–70). Keskpõlügeni alale ei jää hetkel riiklikke kultuurimälestisi ning planeeringus on tingimused seatud maastikul veel avastamata arheoloogiapärandi kaitseks. Lisaks sellele tuleb maastikul tegutsedes lähtuda Muinsuskaitseaduse § 31 lg 1, mis sätestab: „Kui mistahes paigas avastatakse ehitamisel, teede, kraavide ja trasside rajamisel või muude mulla- ja kaevetööde tegemisel arheoloogiline kultuurikiht või maasse, veekogusse või selle põhjasetetesse mattunud ajaloolised ehituskonstruksioonid, on leidja kohustatud tööd peatama, säilitama koha muutmata kujul ning viivitamata teavitama sellest ametit.“ Muinsuskaitseamet kooskõlastab omalt poolt kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu detailise lahenduse ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande.		